

İç Göç Terörizm İlişkisinde Mersin Örneği

Effect of Domestic Migration on Terrorism: The Case of Mersin

M. Emin Güneş¹

Özet

Bu makalede iç göç ve terörizm arasındaki ilişki, Mersin örneğinde değerlendirilmeye çalışılmıştır. Göç ve suç ilişkisi bağlamında yapılan çalışmalar son yıllarda artış göstermiştir ancak yapılan çalışmalar genellikle anket uygulama yöntemi veya suç istatistiklerinin analizi yöntemleriyle yapılmıştır. Terörle mücadelede doğrudan kanun uygulayıcı pozisyonunda sahada bulunanlar, yargılama sürecinin aktörleri, tarafsız gözlem yapabilme imkânları bulunan basın mensupları ve bölgede yaşayan kanaat önderleri gibi olayların birebir içinde olan kişilerle mülakata dayalı çalışmalar yeteri kadar bulunmamaktadır. Bu çalışma kapsamında Mersin’de toplam 17 kişi ile mülakat yapılmıştır. Mülakatlar neticesinde daha önce yapılan araştırmaları destekler bulgular ortaya çıktığı gibi sorunun çözümü için yapılabilecekler hakkında da bir takım öneriler ortaya çıkmıştır. Araştırma sonucuna göre; göç süreci, başlı başına bir sorun olmamakla birlikte bu sürecin iyi yönetilememesinden kaynaklı olarak bir takım problemlerin ortaya çıkmasında katalizör işlevi görebilmektedir. Ayrıca zorunlu göçlerin neden ve sonuçları itibariyle diğer göçlerden ayrılması gerektiği de araştırmanın diğer bir sonucudur.

Anahtar Kelimeler: İç Göç, Suç, Terörizm, Mersin.

¹ Ankara Emniyet Genel Müdürlüğü, emingunes06@hotmail.com

Abstract

This study attempted to evaluate the effects of internal migration to the problem of terrorist incident via the case of Mersin. A lot of studies have been done in order to clarify the relationship between immigration-crime and terrorism but in generally they have done with surveys or analyzing the crime statistics. This study includes literature review and analysis of interviews based on two fundamental pillars. In total, 17 people were interviewed in Mersin. These people were interviewed; by law enforcement position of experienced people, judges in the judicial process, members of the press working area, and opinion leaders who resided in the area. The research supports earlier findings emerged as a result of the interviews, on the other hand some suggestions about what can be done to solve the problem. According to research results of this process migration process performed of duty catalyst that is not a problem in itself also this period couldn't be carried out well. At the same time because of the causes and consequences of obligatory migrations should be separated from the other migrations.

Keywords: Domestic Migration, Crime, Terrorism, Mersin.

Giriş

Göç olgusu, içerisinde birçok sosyo-ekonomik değişkeni barındıran, coğrafi mekân değişikliğinden daha karmaşık, sosyal bir olgudur. Göç hareketleri neticeleri itibariyle, göçmenler bakımından farklılıklar doğurduğu gibi, göç edilen mekânlar açısından da farklılıklar doğurmaktadır. Erjem, bu değişim sürecini karmaşık, sorunlu ve sıkıntılı bir süreç olarak değerlendirmektedir. Bu bakımdan göç edenlerin sosyolojik profillerini kente uyum sağlamayı ve kentleşme sürecini etkileyen başat bir faktör olarak görmektedir (Erjem, 2009: 1-3). Terör sorunu, Türkiye açısından 1960'lı yıllardan beri maddi manevi birçok kayba neden olan sorunlarından birisidir. 1960'lı yıllarda aşırı sol akımlar ve örgütler ile mücadele edilirken, 1980 sonrası süreçte bölücü terör örgütü ile mücadele başlamıştır.

Bu çalışmada, iç göç sonrası süreçte meydana gelen sosyo-ekonomik ve demografik değişikliklerin, terör sorununa etkisi değerlendirilmeye çalışılmıştır. Bununla birlikte bu çalışmadaki bulgular bir sebep sonuç ilişkisi kurma amacıyla değildir. Bu çalışmanın bulguları alanda yapılan mülakatların sonuçlarına dayanmaktadır. İki temel bölümden oluşan bu çalışmanın ilk bölümünde Türkiye'de iç göçler incelenmiş, araştırma konusu ile ilgili literatür taraması sunulmuştur. Literatür taraması içerisinde benzer araştırmaların bulgularına değinilmiştir. Sonraki bölümlerde araştırmanın yöntemiyle ilgili bilgiler verildikten sonra araştırma bulguları ve analiz sonuçlarına yer verilmiştir.

Türkiye'de İç Göç

Göç kavramı çok tartışılan olgulardan biridir. Erjem'in (2009:1-4) belirttiği gibi; göç hareketi; insanların sosyal, ekonomik ve moral dünyalarının gereksinimlerini karşılama amacıyla gerçekleştirdiği harekettir. Çok çeşitli nedenlerden ötürü gerçekleştirilen bu göç süreci daha iyi yaşam koşulları elde etmeyi amaçlayan bir hareket olmasına rağmen, göç çoğu zaman göçmenlerde çeşitli huzursuzluk ve sıkıntılara yol açabilmektedir.

Literatürdeki göç tanımlamalarından bir kaçına değinmek gerekirse göç, İşçi (2000:17) tarafından; "kişilerin gönüllü ve zorunlu sebeplere dayalı olarak coğrafi alanlar üzerinde yer değiştirmesi" şeklinde tanımlanmaktadır. Başka bir tanımda ise göç; "belirli bir zaman dilimi

içerisinde bir yerden başka bir yerleşim yerine yönelik yer değiştirme” olarak belirtilmiştir (Tekeli ve Erder, 1989: 61).

Göçler bir takım özellikleri göz önünde bulundurularak, çeşitli sınıflandırmalara tabi tutulmaktadır. Bu sınıflandırmalardan bir tanesi de ülke sınırı esasına göre yapılan sınıflandırmadır. Özer, ülke sınırları esasına göre yapılan sınıflandırma bakımından göç türlerini; iç göç ve dış göç olarak ikiye ayırmaktadır. Özer’e göre (Özer, 2004:11), iç göç ulusal sınırlar içerisinde gerçekleşen göç hareketleridir. Dış göçler ise; uzun süre kalmak, yerleşmek, çalışmak amacıyla bir ülkeden diğerine yapılan; ülke sınırlarının aşılması suretiyle gerçekleştirilen göç hareketleridir.

Türkiye’deki iç göç hareketleri İçduygu ve Sirkeci tarafından, Cumhuriyet döneminden itibaren kronolojik olarak dört farklı kategoride incelenmekte ve bu dönemlerin, tarihsel olmaktan çok farklılaşan sınıfsal alanları yansıtan evreler olduğu belirtilmektedir. Bu dönemler; 1923-1950, 1950-1960, 1960-1980 ve 1980 sonrası dönemlerdir (İçduygu ve Sirkeci, 1999: 250).

1923-1950 Dönemi

Cumhuriyetin ilanından sonra ülke içinde büyük göçler yaşanmamıştır. Bu dönemdeki göçler genel itibarıyla memur tayinleri, evlilik ve eğitim gibi nedenlerle gerçekleşmiştir. İçduygu ve Sirkeci de bu dönemdeki göç hareketini kırdan kente ve kentten kente doğru gerçekleşen, cılız bir hareket olarak değerlendirmektedir. Ayrıca İçduygu ve Sirkeci, araştırmalarında DİE’nin 1935 ve 1950 yıllarına ait yıllık nüfus artışı ile ilgili verileri, kentte 1935’te binde 17,5 iken 1950’de binde 22,5’e yükselmiştir. Ayrıca 1935 yılında kırsalda binde 22,2 iken, 1950’de binde 21,5 olmuştur. Bu değerlerdeki değişime bakarak, aradaki farkın bir iç göç olgusuna işaret ettiği belirtilmektedir (İçduygu ve Sirkeci, 1999: 251).

Türkiye İstatistik Yıllığı 2009 verilerine göre, cumhuriyetin ilk nüfus sayımı olan 1927 yılında toplam nüfus olan 13.648.270 kişinin %24,22’si şehirlerde yaşarken, % 75.78’i köylerde ikamet etmekteydi. 1950 yılına gelindiğinde ise 20.947.188 olan nüfusun % 25.04’ü şehirlerde ikamet etmekte iken, % 74.96’sı köylerde ikamet etmekteydi (Türkiye İstatistik Yıllığı, 2010: 29).

1950-1960 Dönemi

İkinci göç dalgası olarak belirtebileceğimiz 1950-60 arasındaki dönemde insanların kentlere olan yoğun göçünü, kırsal alanların itici yaşam şartları, toprak verimsizliği ve yetersizliği, Marshall yardımları, tarımda makineleşme gibi olgulara bağlayan Öztürk, bunun yanı sıra II. Dünya Savaşı'nın sona ermesi ve Türkiye'nin dünya sistemine entegrasyon çalışmaları, ulaşım ve bayındırlık alanlarındaki iyileştirmelerinde etkili olduğunu vurgulamaktadır (Öztürk, 2010: 255).

1960-1980 Dönemi

1960-1980 arasındaki dönemdeki iç göçlerin en büyük özelliği, bu dönemde gerçekleşen göçlerin, sonuçta kentsel alanlarda yeni yapılaşmalar meydana getirmesidir. İçduygu ve Sirkeci bu dönemin en önemli özelliği olarak kentsel yapıda meydana gelen değişikliği göstermediğini ve ayrıca kentsel alanların gelen göçü aynı hızda ememediğinden bahsetmektedirler. Ayrıca bu göçü istihdam edecek sanayinin aynı hızda oluşmamasının yanı sıra gelen nüfusu barındırabilecek konut ihtiyacının karşılanamaması da bu süreçte kentleşme ve kentleşme tartışmalarını doğurmuştur (İçduygu ve Sirkeci, 1999: 252).

Akan ve Arslan, bu dönemi, üç parçaya ayırarak incelemiştir. 1960-1965 yılları arasında nüfus göçü, oransal olarak en yüksek seviyesine ulaşmıştır. Bu dönemde toplam nüfustaki payı yaklaşık % 16,1 olan 4 milyona yakın kişi göç etmiştir. 1970'ten sonra ise iç göç artışında nispi bir azalma olmuştur. 1975-1980 arasında toplam nüfustaki payı % 7,1'e gerileyerek, 2,7 milyon kişi iç göç hareketini gerçekleştirmiştir (Akan ve Arslan, 2008: 17).

1980'lerden Günümüze

Bu dönem, iç göç hareketlerinin son dönemi olarak değerlendirilmektedir. Öztürk ve Altuntepe var olan göç süreçlerinin yanı sıra; Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinden hem can-mal güvenliği olmadığı için, hem de terör sebebiyle birçok insan göç etmek zorunda kalmış olmalarına değinmektedirler. Bu göç çerçevesinde önemli oranda nüfus, önce daha güvenli görünen Diyarbakır, Van gibi civar illere, daha sonra da İstanbul, İzmir, Adana, Mersin, Bursa başta olmak üzere, Batı ve Orta Anadolu'ya göç etmiş, söz konusu yerlerin zaten var olan kentsel sorunlarını olağanüstü boyutlarda artırmıştır (Öztürk ve Altuntepe, 2008: 1598).

Türkiye’de Göç ve Yerinden Olmuş Nüfus araştırması çalışmasının verilerine göre; Türkiye’de güvenlik nedeniyle 1986-2005 yılları arasında iç göç hareketinde bulunan nüfus büyüklüğü yaklaşık olarak 953.680-1.201.200 aralığındadır ve bu şekilde yapılan göçlerin büyük bir çoğunluğu kırsal ağırlıklıdır. Ayrıca göç hareketlerinin % 32’si 1986-1990 döneminde, % 61’i 1991-1995 aralığında, % 7’si ise 1996-2005 yılları aralığında gerçekleşmiştir. Güvenlik nedeniyle gerçekleştirilen göçlerin yoğunlaştığı 1986-1995 tarihleri aralığında göç eden nüfusun % 74 gibi büyük bir kısmı ya aynı ilin şehir merkezinde ya da göç ettikleri ilin şehir merkezlerinde yaşamaktadır yani yapılan göç hareketinin büyük bir kısmı kırsaldan kente doğrudur (Hacettepe, 2006: 106-107).

DİE verilerine göre; 1980 sonrası dönemde ise göçler terör ve beraberrinde getirdiği güvenlik, sosyo-ekonomik problemler nedeniyle Doğu-Güneydoğu Anadolu Bölgeleri’nden diğer bölgelere doğru özellikle iç ve kıyı kesimlere doğru rota çizmeye başlamıştır. Bu dönemde özellikle Marmara bölgesi birinci derecede göç alan bölge olmuştur. 1980-1985 arasında en fazla göç veren il Tunceli iken 1985-1990 arasında Kars en fazla göç veren il konumuna yükselmiştir (DİE, 1996: 42-43).

1990’lı yıllar Türkiye açısından ekonomik sorunların yanında sosyal ve siyasal problemlerin de yoğun bir şekilde yaşandığı yıllardır ki bu yıllarda özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde etkisini hissettiren yoğun terör olayları neticesinde kitlesel zorunlu göçler yaşanmıştır (Tümtaş, 2007: 48). Göktürk bu durumu;

“Ekonomik ve sosyal olarak kente göçü planlamayan, böylesi bir göç için hazırlığı ve beklentisi olmayan, daha iyi yaşam koşulları arayışını kırsal mekânın dışına taşımayı düşünmeyen bu kesim, kentsel alanlara yığılmış bu yığınlar ise bireysel çözümsüzlükler ile baş başa kalmıştır” şeklinde değerlendirmektedir (Göktürk, 2001:282).

1990 sonrası göçün değişen niteliğini ortaya koymak bakımından Göktürk’ün araştırmasının sonuçlarına değinmek gerekmektedir. Adı geçen araştırma bulgularına göre;

“1990 öncesinde Diyarbakır’a göç edenlerin % 43.1’i geçim sıkıntısını, % 18.75’i işleyecek toprağı olmamasını gerekçe gösterirken 1990 sonrasında ise göç edenlerin % 46.3’ü böl-

gedeki olayları, % 58'i köylerinin yakılmasını gerekçe göstermektedirler. Mersin açısından yapılan araştırmanın neticesinde 1990 öncesinde göç gerekçeleri arasında en önemli yeri % 71.9 ile geçim sıkıntısı işsizlik alırken onu % 15.2 ile kent yaşamının çekiciliği, eğitim, sağlık vb. hizmetler gerekçeleri ikinci sırada gelmektedir. 1990 sonrasında ise geçim sıkıntısı vb nedenler % 48.9'a düşmekle birlikte ikinci sırada % 28.9 ile bölgemizdeki olaylar nedeniyle can ve mal güvenliğinin tehdit edilmesi, % 26.7 ile de köy boşaltılması gelmektedir” (Göktürk, 2001:281-289).

Bu bölümde Türkiye'deki iç göç hareketleriyle ilgili istatistiki bilgiler ve iç göç süreciyle ilgili bilgiler sunulmuştur. Bir sonraki bölümde ise, göç-suç etkileşimi ile ilgili yapılan çalışmalara değinilecektir.

Göç-Suç ve Göç-Terör Etkileşimiyle İlgili Yapılmış Çalışmalar

Bu bölümde öncelikle göç ve suç etkileşimiyle ilgili yapılan çalışmalar dünya ölçeğinde ve Türkiye ölçeğinde ele alınacaktır. Sonrasında ise göç ve terörizm ilişkisine değinen çalışmalar aktarılacaktır.

1931 yılında basılan ve Wickersham Raporu olarak bilinen rapora göre; göçmenler, yerlilere göre toplamda daha az suç oranına sahiptir. 1994 yılında göçmenlerin kent suçluluğundaki rolünü ölçmek için “Göçmen Reform Komisyonun” Amerika’da yapmış olduğu araştırmada, Elpaso gibi yoğun göç alan sınır kentleri ile diğer kentlerdeki suç oranı karşılaştırılmış ve sınır kentlerde suç oranının ülke genelinin ortalamasının altında olduğu görülmüştür. Göçün suç üzerindeki etkisine yönelik daha kapsamlı ve istatistiki bir çalışma göç ve suç arasında tutarlı ve doğru orantılı bir ilişkinin olmadığını ortaya koymuştur. Yapılan ampirik çalışmalar suçun, bu makalede ele alınan teorik yaklaşımlardan farklı olarak kültürel ve sosyal olgulara bağlı bir değişken olduğunu ancak tek nedenli bir değişken olmadığını destekler niteliktedir. Bu nedenle bu çalışmada (Martinez ve Lee, 2000: 499) suçun geniş bir çerçevede düşünülmesi gerektiğine değinilmiştir.

1990-2003 yılları arasında İtalyan şehirlerindeki göç-suç ilişkisi ile ilgili olarak yapılan ampirik çalışmada; şiddet suçları, mala karşı işlenen suçlar, uyuşturucu bağlantılı suçlar ile göç arasındaki ilişkinin yok denebilecek kadar düşük bir oranda olduğu ortaya konulmaktadır (Bianchi, Buonanno ve Pinotti, 2008:10). Sadece hırsızlık suçunun

göçten önemli ölçüde etkilendiği ancak hırsızlık suçunun tüm suçlar arasındaki oranının sadece % 1,5 olduğu düşünüldüğünde bu ilişkinin de çok önemli olmadığı belirtilmektedir (Bianchi, Buonanno ve Pinotti, 2008: 10).

Gottfredson tarafından hazırlanan “Suç, Göç ve Kamu Politikaları” başlıklı çalışmada, göç ve suç arasındaki ilişki ampirik çalışmalarla değerlendirilmiş ve bu çalışmaların teorik söylemlerle uyumlu olmadığı sonucuna varılmıştır (Gottfredson, 2004: 15). Gottfredson göçmen ailelerin çocuklarının suç oranının yüksek olduğunu belirten raporlara; bu raporlarda kullanılan ceza-adalet sistemi verilerinin - örneğin; yakalanma ya da hapse girme verileri- göç konusuna daha çok dikkat çekmek isteyen yönetimin, taraflı tutumunu içerebileceğinden bahisle eleştiri getirmekte ve bunların doğruluğunu kanıtlayan ampirik çalışmaların olmadığını belirtmektedir (Gottfredson, 2004: 6). Sonuç olarak göçün suç üzerinde doğrudan bir etkisinin olmadığı kanısına varmakta ve “yapılan bir çok araştırma, suçun doğası, insanları göç etmeye sevk eden saikler göstermektedir ki; göç politikaları genellikle suç politikalarını belirlemekte yol gösterici olamaz” tespiti ortaya konulmaktadır (Gottfredson, 2004: 15).

2009 tarihli, nüfusu en az 100.000 olan ve örneklem olarak seçilen 159 Amerikan şehrinden elde edilen 1980-2000 arasındaki veriler ışığında şiddet suçları ile göç arasındaki etkileşimi inceleyen çalışmaya göre; genel algının aksine göç ve suç arasında doğrudan ve pozitif bir etkileşim söz konusu değildir (Ousey ve Kubrin, 2009: 465). Göçün doğrudan suç oranlarını arttırdığını iddia eden çalışmalar, göçün meydana getirdiği demografik-ekonomik-sosyal yapı değişikliklerini göz ardı ettiği iddiası ile eleştirilmektedir (Ousey ve Kubrin, 2009: 465). Yapılan analizlere göre bu çalışmada ortaya çıkan sonuç; göç nedeniyle şehirde meydana gelen değişim ile şiddet suçları arasında negatif bir ilişkinin olduğudur. Buna bağlı olarak yapılabilecek değerlendirme ise göçün suça karşı koruyucu bir rol aldığıdır (Ousey ve Kubrin, 2009: 466).

Nunziata ise Batı Avrupa bölgesinde bulunan 17 Avrupa ülkesine ait 2002-2008 yılları arasında kapsayan göç ve suç verilerini analiz ederek göç ve suç arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmak istemiştir. Çalışmasında değişik kaynaklardan elde edilen bilgileri çapraz şekilde analize tabi

tutmuştur. Bu bağlamda; göçün hedef bölgedeki suç oranlarını arttırmada önemli bir etken olmadığı ancak bölgesel üçüncü etkenler vasıtası ile göç ve suç arasında olumlu bir korelasyon kurulmasının mümkün olacağı sonucuna varılmıştır (Nunziata, 2011: 23-24).

Göç ve suç arasındaki ilişkiyi Türkiye ölçeğinde inceleyen çalışmalarda bulunmaktadır. Gaziantep ilinin suç verilerine dayanarak yapılan bu çalışmada, kontrolsüz göçün, çarpık kentleşmenin bir sonucu olarak, suç potansiyelini doğurduğu ortaya çıkmaktadır. Ayrıca bir sosyal yapıdan diğerine geçişte, orada kendine yer bulamama sonucu, göç sonucunda beklediği ekonomik ve sosyal etkinliği kazanamama, kalabalık içerisinde kolayca kaybolma psikolojisi gibi etkenler, toplumdan kopmayı yani suçluluğu doğurduğu sonucuna varılmıştır. (Yıldırım, 2004: 146).

“Günümüz Türkiye’inde Yaşanan İç Göçler” başlıklı, TÜBİTAK tarafından desteklenen proje kapsamındaki çalışmada, yoğun göçe maruz kalmış şehirlerimizde gerek şehrin ekolojik yapısından kaynaklı sorunlar gerekse de eğitim, sağlık, istihdam, sosyal güvenlik hizmetlerinde meydana gelen aksaklıklar suça maruz kalmayı yada suçun faili olma konusunda kolaylaştırıcı etkilerde bulunduğu belirtilmektedir (Kaya, 2009: 169-174). Benzer bulgular TESEV tarafından yapılan bir çalışmada da ortaya çıkmıştır. TESEV tarafından Türkiye’de Ülke İçerisinde Yerinden Edilme Sorunu başlıklı çalışma da Hakkâri, Batman, Diyarbakır ve İstanbul kentlerinde yapılan araştırmaların verilerine dayanmaktadır. Araştırma verilerine göre en temel sorun işsizlik ve yoksulluktur. Bu bağlamda göç sonucu yerlerinden edilmiş nüfus, yoksulluk nedeniyle ciddi oranda emek piyasasının içerisine girmektedir. Bu durum beraberinde eğitimsizliği ve madde kullanımını, fiziksel ve cinsel istismar ile suça sürüklenmeyi getirmektedir. Raporda dikkat çekilen bir diğer nokta ise göç ile gelmiş vatandaşların suç oranının artışında hedef aktör olarak gösterilmesinin toplumsal barışı ciddi oranda zedeleyeceği riskidir (TESEV, 2005: 5-25).

Terörizm ve göç arasındaki ilişkiyi inceleyen birçok araştırma bulunmaktadır. Terörizm ve göçün iki farklı sosyal problem olmasına rağmen her ikisinin de toplum tarafından ciddi önem verilen olgular olduğunu belirten, Saux tarafından (2007) İspanya’da yapılan bir çalışmaya göre; terör ile göç arasında doğrudan bir bağ kurmak objektif bir

değerlendirme olmaktan öte, yapay bir çıkarımdır. 11 Eylül olayları ve Madrid bombalamaları sonrasında yapılan 3 aylık medya analizinden çıkan sonuç; göç ve terörün yakın bir ilişki içerisinde olduğu ve bu anlayışın aynı zamanda halkın algılamasını yansıttığıdır (Saux, 2007: 62). Sonuç olarak yapılan ampirik çalışmalar göstermiştir ki; göçmenler diğer insanlardan farklı olarak daha fazla terörist olma eğiliminde değildirlir (Saux, 2007: 71).

Spencer tarafından göç ve terör arasındaki bağı inceleyen bir çalışmada ise göç ile terör arasında organik bir bağ kuran çalışmaların varlığından ve özellikle 11 Eylül sonrasında bu çalışmaların daha da çeşitlenip sayılarının arttığından bahsedilmektedir (Spencer, 2008:2). Bu çalışmada, göç ve terör arasında bağlantı yapan, aşağıda değinilecek olan birkaç farklı çalışmadan daha bahsedilmiştir. Janice Kephart tarafından terörizmle ilişkili olduğu düşünülen 94 kişi üzerinde yapılan çalışmanın sonucunda; teröristlerin Batılı ülkelerin göçmen politikalarından istifade ederek, bu ülkelere gelip eylem yaptıkları, göçmen politikalarının yanı sıra sığınmacı ve mülteci olarak gelenlere de dikkat edilmesi gerektiği kanaatine varılmıştır (Kephart'dan akt. Spencer, 2008: 5-6). Steven Brooke tarafından 373 kişi üzerinde gerçekleştirilen çalışmada ise, göç ve terör arasında doğrudan bir bağ kurulmaktadır. Michelle Malkin ise ABD'deki terörist saldırıların nedenini uygulanan gevşek göçmen politikalarına bağlamaktadır (Brooke ve Malkin'den akt Spencer, 2008: 6). Spencer, bu örneklerin göç ile terör arasında doğrudan ilişkinin kurulması bakımından yeterli olmadığını savunmaktadır. Ayrıca uygulanacak politikalar bakımından; göçmenlere potansiyel suçlu nazarı ile bakılıp öyle davranılmasının, çözüme yönelik olumlu bir davranış olmadığını, bu bakış açısının aksine, sorunu daha da kökleştirecek bir tutum olduğunu belirtmektedir (Spencer, 2008: 11).

Türkiye ölçeğinde göç ve terörizm etkileşimini ilişkilendiren bazı çalışmalar mevcuttur. Adana ili örneğinde 2001-2006 yılları arasında meydana gelen terör olaylarının failleri incelenmiştir. Çıkan sonuca göre, Adana'da terör olaylarına karışan PKK terör örgütünün yandaşları olduğu ileri sürülen kişilerin % 90'ı, Adana'ya göç ile gelmişlerdir. MLKP, MKP, ve DHKP/C gibi sol temayüllü örgütlere katılanlar arasında, göçle gelen kişilerin sayısı dikkat çekicidir. Bu doğrultuda 2001 yılında adliyeye sevk edilen 129 şüphelinin 105'i, 2002 yılında 147 şüphelinin 131'i, 2003 yılında 159 şüphelinin 129'u, 2004 yılında

62 şüphelinin 50'si, 2005 yılında 139 şüphelinin 96'sı, 2006 yılında ise 161 şüphelinin 137'sinin göçmen olduğu ortaya çıkmıştır. 6 yıl içerisinde sevk edilenlerin % 81,3'ü göçmendir. Belirtilen 6 yıl içerisinde adliyeye sevk edilen terör suçlularının eğitim durumlarına bakıldığında % 47,4 gibi büyük bir oranının ilköğretim mezunu olduğu görülmektedir. % 68'inin ise gecekondü bölgesinde yaşadığı yani sosyal ve ekonomik olarak olumsuz şartlar içerisinde yaşadıkları tespiti yapılmıştır (Altınkaya, 2009:98-108).

İç göç ve kentsel gerilim noktasında, Mersin örneğinde yapılan çalışmanın sonuçlarına göre; göçmenler yasadışı olayların ve sosyo-ekonomik problemlerin ana kaynağı olarak görülmektedir. Bu nedenle de Doğu Anadolu Bölgesinden göç edenlerle yerleşik nüfus arasında etnik temelli ayrımcılık ve dışlama olaylarında artış olduğu değerlendirilmesinde bulunmaktadır (Tümtaş, 2007: 132). Bu anlayış beraberinde kimlikleri ön plana çıkartmakta ve kentsel gerilimi arttırmaktadır ki özellikle yoksul kesimlerde kimliği ön plana çıkarma olayları daha fazla görülmektedir (Tümtaş, 2007: 133). Tümtaş, çalışmasında 1950'li yıllarda ivmelenen kırdan kente göçün sorun olarak algılandığını ve göçün kentsel gerilimi arttırdığı değerlendirmesinde bulunmuştur (Tümtaş, 2007: 131).

Yöntem

Bu araştırma herhangi bir teörinin ispatlanması amacıyla yapılmış olmayıp, mevcut durumun ortaya çıkarılması amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın bulguları suç veya göç istatistiklerine bağlı olmayıp, mevcut durumu en iyi ortaya koyabilecek olan uzmanlarla yapılmış yarı yapılandırılmış mülakatlara dayanmaktadır.

Son yıllarda göç alanında yapılan çalışmaların sayısında artış görülmüştür ancak bu çalışmalar genel olarak kentleşme süreci ve göç üzerinedir. Bu çalışmada ise; yüz yüze mülakat yöntemi benimsenmiş ve Mersin'de görev yapan 9 kanun uygulayıcı (kolluk kuvvetleri ve yargı mensupları), 3 akademisyen, 4 medya mensubu ve bölgede yaşayan birkaç kanaat önderi ile görüşülmüştür. Bu doğrultuda bu çalışmada, araştırma yöntemlerinden yüz yüze mülakat yöntemi tercih edilmiştir.

“Kanun Uygulayıcı” olarak kodlanan kişiler; en az 3 yıldır Mersin'de çalışan, terörle mücadelede görevli kolluk kuvvetleri ve yargı mensup-

ları, “Medya” olarak belirtilen kişiler ise; bölgede çeşitli haber ajanslarında çalışan deneyimli basın mensupları, “Akademisyen” olarak belirtilenler de konu ile ilgili çalışmalarda bulunmuş bilim insanlarıdır. “Kanaat önderi” 1988’de Mersin’e Güneydoğu Anadolu Bölgesindeki bir ilden göç ile gelmiş, bölgede sözü dinlenen ve halen orada ikamet eden bir kişidir.

Bulgular

1990 Öncesi ve Sonrası Göç ve İstihdam

Yapılan mülakatlardan, 1990 öncesi ve sonrası Mersin’e göç ile gelen vatandaşların göç etme saiklerinin birbirinden ayrıldığı ve buna bağlı olarak da istihdam konusunda farklılıkların yaşandığı sonucu ortaya çıkmaktadır. 1990 öncesi Mersin’e göç edenler daha çok ekonomik nedenlerle göç ederken, 1990 sonrasında durum değişmekte ve siyasi sebepler ön plana çıkmaktadır.

Kanun uygulayıcı 1, 1990 öncesi göç edenlerin göç saiklerini “*ekonomik nedenlerle, kendi istekleri ile ve daha iyi bir yaşam bekleyerek*” şeklinde belirtirken; “*1990 sonrası göç edenlerin büyük çoğunluğunun güvenlik kaygısı*” ile geldiğini belirtmektedir.

Kanun uygulayıcı 2 karşılaştırma yaparken 1990 sonrası süreçte göç eden terör mağduru insanlara vurgu yapmakta ve şu açıklamalarda bulunmaktadır.

“1990 sonrası süreçte göç edenler; terör mağduru insanlar, zorunlu nedenlerle göç edenlerden oluşmaktadır. 1990 öncesinde göç edenlerin ana saiki ise iş bulma, yoksulluk, fakirlik, geçim sebebidir”.

Medya 1, 90 öncesi göçlerin büyük ölçüde ekonomik temelli olduğunu vurgularken, 90 sonrası göçlerin bir belediye başkanının “*5000 kişiye iş 15000 kişiye aş sloganından*” kaynaklı daha siyasi göçler olduğunu vurgulamaktadır.

Akademisyen 2 ise 1990 sonrası sürdürülen politikaların göç üzerindeki etkisi üzerinde durmakta 1990 sonrası süreçte gerçekleşen terör ve şiddet olayları nedeniyle gerçekleşen göçlerin 1990 öncesinde olmadığını vurgulamaktadır.

“Mersin’de serbest bölge gibi bir takım yatırımların olma-

ısı, limanın olması, iklim özellikleri gibi bir takım nedenlerle 80'lere kadar ekonomik göç ivme kazanmıştır. Bu dönemde göçler ağırlıklı olarak ekonomik boyutlu. Yani Konya'ya İstanbul'a yönelik göçlerle benzer özellikte. Mantık aynı işsiz insanlar Türkiye'nin doğusundan batısına iş bulmak için göçüyorlardı. 90 yıllarda ise göçler farklılaştı. Terör nedeniyle göç 90 sonrası süreçte başat bir etki değil belki ama 90 öncesi süreçte olmayan bir etki."

İntikam Duygusu ve Şiddet

Kanun uygulayıcı 2 böyle bir duygunun varlığını özellikle 1990 sonrası süreçte göç edenler için doğrularken,

"Bölücü terör örgütü de zamanında bazı kamu görevlilerinin yapmış oldukları kişisel hataları devlete mal etme propagandası ile bu düşüncüyü devamlı canlı tutmaya çalışmaktadır. Ayrıca 90 sonrası buraya gelip, burada doğan, hayatında hiç memleketini görmeyen çocuklara bazı aileler efsanevi hikâyeler anlatmak suretiyle onlara bu duyguyu vermeye çalışıyorlar." açıklamasında bulunmaktadır.

Kanun uygulayıcı 6'da bir intikam duygusunun söz konusu olduğunu değerlendirmekte ve bölücü terör örgütünün bu duyguyu canlı tutmak için faaliyetlerde bulunduğunu belirtmektedir. Yapılan mülakatta bu konuyu,

"Terör örgütlerinin propagandası sonucunda ufak bir kesimde bu düşüncenin canlı tutulmaya çalışıldığı söylenebilir ve göç edenlerin büyük bir kısmında geçmişte devlet görevlilerinin kendilerine yaptıkları kötü muameleden etkilendiklerini söyleyebilirim" şeklinde değerlendirmektedir.

Kanun uygulayıcı 4, bir intikam duygusundan farklı olarak "öfkenin" varlığından bahsetmektedir. Kanun uygulayıcı 4,

"Aile büyüklerinin anlattığı bir takım efsaneler, hikâyeler, yaşadıkları olayları abartarak anlatmaları gençler üzerinde bir öfke yaratıyor. Zaten bu insanlar göç etmeden önce ailelerinden birileri dağda kalmış ya da bir şekilde cezaevinde haliyle hikâyelerle bu durum birleşince bir öfke doğuyor. ROJ TV, Mezopotamya TV gibi kanalların yayınları da buna eklenince öfke katlanıyor" yaptığı açıklamalarda bu öfkenin dışarıdan algılandığı kadar büyük olmadığını da

vurgulamaktadır. “*Siteler Polis Merkezi bölgesi Mersin’de yaşanan olayların %90’ının yaşandığı yerdir. Bu bölgede 10 tane okul var. Yaklaşık 20000 öğrencisi var, 6 yaşın altındakileri de sayarsak 30000 çocuk var. Bize en yoğun zamanda taş atanları düşünürseniz en yoğun zamanda bile sayı 200’ü geçmez. Hadi abart 500-1000 de, geriye 19000 öfkesez insan kalıyor.*” açıklamalarında bulunmaktadır.

Medya 3’te böyle bir duygunun varlığına inanmamaktadır göçle gelmiş vatandaşların kurduğu mahallelerde yaşayan insanların devamlı surette bir öfke halinde olması için efsanelerin türetildiğinden bahsetmektedir. Konuyu,

“*Cumhuriyet tarihinden itibaren yaşanan her olaydan efsanevi hikâyeler türetilip, yeni nesillere bu efsaneler gerçek gibi anlatılmaktadır. Göç ettikleri yeri hiç görmeyen, burada doğup büyüyen yeni nesillerde bu efsanelerden etkilenmekte ve öfkelenmekte*” şeklinde ifade etmektedir.

Akademisyen 2, intikamdan öte öfke denebileceğini belirtmektedir. Yapılan mülakatta bu konu ile ilgili olarak şunları belirtmektedir:

“*Evet zorunlu göç ile gelenler, geçmişte yaşananlara duyulan öfkeyle dolu. Kente uyum sağlamaları için gerekli koşulların oluşturulamaması, mahallelerindeki alt yapı eksikliği, işsizlik, fakirlik öfkenin dozunu arttıran etkenler. Göç etmeden önce 500 koyunuyla köyün en zengini olan adam, göç ettikten sonra portakal bahçelerine gündelik işçi sıfatıyla günlükü 25-30 liraya gidince, gururuna yediremiyor. Gözlemlediğim şudur ki, çocuğundan yaşlısına bu bölgede yaşayan tüm insanlarda göç, travma sonrası stres bozukluğu yaşatmış.*”

Mersin’de Çocuk Olmak

Kanun uygulayıcı 1, göç sonrası süreçte “Mersinliyiz” kavramının bir tutkal vazifesi gördüğünü belirtmekle beraber çocukların durumu ile ilgili olarak şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“*Göç süreci içerisinde gelen göçmenler genel olarak sorunlu mahallere yerleşiyorlar. Orada biraz ayağının üzerinde durmaya başlayan ekonomik olarak daha iyi olan Yenişehir ya da Mezitli’ye geçiyor. Ancak ilk olarak geldikleri yerlerde kalan çocuklar maalesef o sokaklarda sosyalleşiyor ve şeh-*

re entegre olamıyorlar. Şehri sadece kendi mahallelerinden ibaret görüyorlar. Bu çocuklar örgütün içerisine girmeye çok müsaitler. Sloganvari olarak bölücü terör örgütleri başta olmak üzere bunlara bir cennet vaat ediyor. Çocuklarda bu cennetin peşindeler. Diğer suç grupları, uyuşturucu ve hırsızlık çeteleri de bu çocuklara arzuldıkları hayatı veriyor. Eğitim konusuna gelecek olursak; burada aslında iki ayrı konu var. Maddi imkansızlıklardan dolayı evet eğitim aldırıyorlar ama ikinci konu ise zaten eğitim aldırılmıyorlar. Eğitim ne ki, içinde olduğumdan biliyorum. Eğitime gerek yok, bahçeye gitsin çalışsın, evlensin. Çocuk doğursun, inşaatta çalışsın akşam gelirken 10-20 lira getirsin okursa bunu getirecek mi, cevap hayır o zaman gerek yok mantığındalar. Sonuçlarına gelecek olursak; eğer biz bu çocukları okutup hayata hazırlayamazsak bu mağduriyet duygusu bu öfke daha da büyüyecek ve grup kimliğine aktarılacak. Grup kimliği negatif hatıraları iyi taşıyor ve kimliğin bir parçası yapıyor zamanla. Eğitimsiz çocukları örgüt daha kolay istismar ediyor. Eğitimsiz olanlar kendilerini Mersinli olarak görmüyorlar. Mersinli görmeyenlerde ise şiddet daha yaygın oluyor. Mersin'in en büyük dezavantajı bir şehir kimliğinin olmaması bir tutkal vazifesi görecektir olan Mersinliyiz kavramı yok.”

Kanun uygulayıcı 3, ailelerdeki çok eşliliğe ve çok çocuk sahibi olmaya dikkat çekmektedir. Çok çocuklu olmanın bu çocuklara gerektiği gibi eğitim verilememesi sonucunu doğurduğuna vurgu yapmaktadır. Ailelerde genel olarak 8-9 çocuk olduğuna hatta iki anneden 20 kardeş olan ailelerin varlığına dikkat çekmekte ve çocukların ilgisiz kaldıklarına değinmektedir.

“Alt yapısı olmayan boş inanışlar var. Bu çocuklara ne söylenilirse inanma eğilimi var. Sen o çocuğa diyorsun ki bak polisler taş atıyorsunuz oysa çocuk size diyor ki bize söylenen polisin insanlara para verip kendisine taş attığı. Bizi dövmek için bahane çıksın diye yapıyorlar bunu anlayışı hakim bu çocuklarda.”

Medya 3, eğitim konusunda ise maddi yetersizlik ve ailelerin okutma isteğinin ötesinde terör örgütünün çocukların okumamasını istediğini belirtiyor. Bu konuda;

“Terör örgütü eylem yaptırabilmek için çocukların eğitimsiz kalmasını istiyor. Hatta okullardaki öğretmenlere karşı çocukları kışkırtıyor. Bence bunun bir nedeni de bu çocukların eğitimsiz kalarak sistemin dışına itilmelerini istemeleridir.” açıklamasında bulunmaktadır.

Medya 4, benzer konuda şahit olduğu bir olayı şu şekilde anlatmaktadır:

“Örgütün buradaki sokak eylemlerini organize edenler hep eğitimsiz insanlar. Biz burada şunu gördük 60 yaşındaki bir seyyar satıcı Türkçe öğrenmek için akşamları okula gidiyordu, sırf bu nedenle terör örgütü bu insanı öldürdü. Görülüyor ki terör örgütü eğitimden çok korkuyor. O bölgedeki okullar hep hedef tahtasında. Operasyonların arttığı son dönemlerde hedef hep okullar oluyor. Her şeyden önce terör örgütü bu insanların eğitim almamasını istiyor.”

Kanaat önderi, terör örgütünün çocukların okumasını istemediğini, yaşadığı bir olayla şu şekilde ifade etmektedir;

“Ben çocuklarımı okuturken ek işler yaptım. Devlet memurluğundan aldığım maaş yetmiyordu. İnşaatlarda çalışıyordum. Parti defalarca geldi bana sen ne yapıyorsun böyle dediler. Ben dedim ki çocuklarımı okutmak için yapıyorum siz karışmayın dedim. Ama onlar sırf çocuklarımı okutamayayım diye beni şikâyet ettiler ek iş yapıyorum diye. Defalarca soruşturma geçirdim. Örgüt insanların okumasını istemiyor.”

Kanun uygulayıcı 4, bölücü terör örgütünün çocukları şiddet eylemleri içerisine çekmesinin amacını, örgütün çocukların eğitimsiz kalmasını istemesine bağlamaktadır.

“Daha bugün olan bir olayı anlatayım. Bir okul müdürü, okulun bahçesinden o okulda okumayan birkaç genci kovuyor. Örgüte yakın kişiler bu durumu hemen ajite edip okul müdürü öğrencilere bıçak dağıtıp birbirlerine kırdırıyor söylentileri çıkarıyorlar. Örgüt mensupları, öğrencileri kandırıp kendi okullarının camlarını kırdırıyorlar, okuldan soğutuyorlar.”

Etiketlenme ve Dışlanma

Mersindeki bazı mahallelerin orada yaşamayan halk nazarında nasıl görüldükleri ve bu mahallelerde yaşayan göç ile gelmiş vatandaşlarımızın kendilerinde bir dışlanmışlık hissedip etmedikleri olgusu araştırılmaya çalışılmıştır.

Kanun uygulayıcı 1, etiketlemeyi anlatırken mahalle sakinleri arasındaki uçuruma değinmektedir. Açıklamasında,

“Diğer Mersinliler bu mahallerde taş atılıyor diye gitmiyorlar buralara, arabasını götürmüyor. Onlarda diyorlar ki bize okul servisi bile gelmiyor. Çift taraflı bir etiketleme var” ifadesini kullanmaktadır.

Kanun uygulayıcı 4, değerlendirmesinde bazı mahallelerin suç mahallesi olarak etiketlendiğini belirtmektedir. Hatta bu mahallelerde yaşayan insanların kendi kendilerini de etiketlediği olgusuna değinmektedir.

“Mersin’de göç ile gelen insanlar akrabalarının yanında, yakınında yaşamak istiyorlar. Bir okula bakıyorsunuz 3’te 2’si bir ilden gelenler. Bazı mahallelerde bazı sokaklar belirli illere tahsisli sanki. Yeni dağdan inen bir kız vardı. Başka yerde değil o mahallede oturmak istedi. Örgüte yakın olmasa bile akrabalık ilişkilerinden dolayı o mahallede yaşayanlar var. Durum böyle olunca bu mahalleler otomatik olarak suç mahalleleri olarak gözükmüyor. Etiketleme söz konusu ve bu mahallelerde yaşayan insanlar bu durumun farkında. Diğer insanlar hepimizi suçlu, terörist olarak görüyor diye düşünüyorlar. Genç kızlar kendilerinin güzel olarak görülmediğini düşünüyorlar. Bu mahallelerde yaşayanlar ile diğer mahallelerde yaşayanların yaptıkları evliliklerde çok uzun sürmüyor. Buralarda yaşayan gençlerin böyle bir önyargısı var ama devletin en çok katkı sağladığı mahallelerde bu mahalleler. Bu bölgedeki okullara sosyal yardımlaşma ve kaymakamlıklar vasıtası ile bir sürü para aktarılıyor. Sosyal projelerin tamamına yakını bu bölge üzerinde yapılıyor. Örgüt ise bunun böyle algılanmamasını istiyor. Okullara, PTT’ye saldırı oluyor devlet kurumu olduğu için. Devlet yolumuzu yapmıyor diye düşünüyorlar, kötü kömür veriyor diyorlar devlet.”

Medya 4, etiketleme olayında medyanın payına dikkat çekmekte,

“Aslında medyanın da bunda payı var. 500 metreyi geçmeyen sokakta meydana gelen birkaç olay sanki her gün Mersin de olay meydana geliyormuş gibi yansıtıldı. Oysaki Terör olaylarının yaşandığı çok küçük bir bölge var o da siteler karakolunun önündeki 500 metrelik cadde toplanan insan sayısı da son dönemlerde 30-40’ı geçmez.” açıklamasında bulunmaktadır.

Medya 4, dışlanmışlık hissini varlığıyla beraber “*korku psikolojisinin*” de yaygınlığına vurgu yapmaktadır.

“Bence kısmen bir dışlanmışlık havası var ancak bu çok büyük boyutlarda değil. O insanların eylemlere katılması bence daha çok örgütün baskısından. Örneğin, eylem yapılabildiğinde o bölgede bulunan yine Kürt kökenli bir tantunici dükkânını kapatmadığı için ertesi gün molotoflandı ve yaralandı. Bizde onu çekmek için hastaneye gittik. Kardeşi isyan ediyordu örgüte. Barış istiyorlarmış ne barışı böyle barış mı olur diye bağıyordu. Biz kameraları açtık haydi söyle dedik o söyleyemedi ve bize dedi ki: beni siz mi koruyacaksınız? Bir bakıma haklıydı. Çünkü o an orada çok polis vardı ama ondan sonra her an onun etrafında polis olamazdı ki. Oradaki esnaf devletten zarar görmez ama örgütten gelir felsefesindedir. Mecbur kalıyorlar bazı şeylere. Baskıdan ve korkudan yapıyorlar.”

Kanaat önderi ile yapılan mülakatta bu konu ile ilgili olarak; etiketlenmenin varlığını belirtmekle beraber dışlanmışlık durumunun olmadığını eklemektedir.

“Kaçınılmaz bir sonuç olarak göç ile gelenler aynı mahallelere yerleşmektedirler. Dışarıdan bakanların bu mahalleri suçlu olarak görmesi söz konusudur. Biri sorunca mesela nerede oturuyorsun diye ben Akdeniz’de falanca mahallede oturuyorum deyince insanlar bana diyorlar ki; ya biz oralara gelemiyoruz, o mahallelere giremiyoruz. Bu durumu biliyor burada yaşayanlar. Onlarda kendilerini diğer insanlardan uzak görüyorlar bu durumda. Böylelikle ayrılıklar derinleşiyor. Dışlanmış hissedener var kendilerini ama bu bir gerçeklik değil. Ben de Kürdüm ve PKK olaylarının başladığı yer olan Eruhlyum. Buna rağmen bu gün emni-

yet müdürüyle de vali ile de rahatça oturuyorum, derdimi anlatabiliyorum. O yüzden bence dışlanmış hissedecek bir durum yok ortada. Eskiden Kürt Türk ayrımı vardı. Ben telefonda Kürtçe konuştum diye soruşturma geçirdim ama şimdi yok ki böyle şeyler. Şimdi karakolda bile Kürtçe konuşabiliyorum telefonda.”

Sosyal Kontrol Mekanizmalarının İşlevsel Olmaması

Bu bölümde göç sonrası süreçte sosyal kontrol mekanizmalarında ortaya çıkan farklılıkların etkisi incelenecektir.

Ailelerin Sosyo-ekonomik Durumu

Kanun uygulayıcı 1, ciddi bir kültürel değişimin söz konusu olduğunu ve aile içi ilişkilerin Türkiye'nin kültürüne, aile yapısına uymayacak şekilde değiştiğini belirtmektedir.

“İşi bozan sosyal kontrol mekanizmalarının bozulmuş olması. Kürt aile yapısında bırakın Kürt aile yapısını bizim toplum yapımızda 13-14 yaşındaki bir çocuğun 40-45 yaşında bir adama diklenmesi, küfür etmesi mümkün mü? Tabi ki cevap hayırdır. Ancak bu mahallerde bu çocuklar gidiyorlar kapatın kepengi diyor ve adam sesini çıkaramıyor. Bunun en büyük nedeni ailenin çocuğa söz geçirememesidir. Artık çocuk, çocuk rolünden sıyrılmış durumdadır çünkü artık eve para getiren konumdadır. Ebeveynler çalışmamakta ailenin çocukları eve para getirmektedir.”

Medya 2, göçle geldikleri yere göre Mersin'in büyüklüğünden bahsetmekte ve Mersin'de kalabalık içerisinde kaybolmanın kolaylığına değinmektedir.

“Elbette ki belirli bir yaşta oralardan göç edip buraya gelen gençler bilmedikleri bir ortama giriyorlar. Kendi mahallelerinden çıktıkları zaman, onları tanıyan kimse olmuyor, bir anlamda zincirlerinden kurtulmuş oluyorlar. Bu ortamda yeme içme, giyim, ilişkiler çok farklı. Sabah bir saatte çıkıyor gece eve geliyor. O süreçte ne yaptığı çok belli değil ve ailenin etkisi geleneksel aile yapımız çok farklılaşıyor. Kız çocuklarında ise baskı çok fazla, ataerkillik belki de sadece kız çocuklarına yaşıyor. Bir kız çarşıya çıkınca diğer akranlarına özeniyor. O özendiği insanlar gibi bir hayat arzularken çok farklı insanların eline düşebiliyor örneğin fuhuş

şebekelerinin. Yada törenin eline düşebiliyor veya töreden kaçarken yine suç şebekelerinin eline düşüp farklı oluşumlar içerisine girebiliyorlar.”

Kanaat önderi, özellikle 1990 sonrası göçle gelen ailelerin ileriye dönük bir beklentilerinin olmadığını ve bu durumun çocukların yetişmesine olan etkilerini belirtmektedir.

“Özellikle 1990 sonrası süreçte Mersin’e gelip yerleşen aileler geride çok şey bıraktılar çünkü zorunlu olarak geldiler. Buradaki hayat ise onların hiç beklemedikleri şekildeydi. Bir anda her şeylerini kaybettiler burada. Neredeyse hiçbir beklentileri yok hayattan. Çocuklarını da böyle yetiştiriyorlar.”

Çarpık Kentleşme

Kanun uygulayıcı 1, çarpık kentleşme ve suç ilişkisine değinirken iki farklı Mersin olduğuna vurgu yapmaktadır. Göçle gelenlerin aynı mahallelerde toplandıklarını belirtmekte, bu mahallelerin ise yapılarından kaynaklı suça müsait olduğunu ifade etmektedir.

“Bu insanlar bu mahallelerde kapalı bir toplum gibi yaşamaktalar. Dışarıyı göremiyorlar. Ben size öyle Mersin fotoğrafları gösterebilirim ki, Mersinliler bile burası Mersin mi derler. Bölgede halen eşeklerin çektiği yük arabaları, sokaklarda yerin derinliklerine doğru açılmış tandırlar var. Diğer tarafta ise lüks arabası ve şoförüyle bir Mersinli var. Bu durum ailelerin de çocuklar üzerindeki kontrolünü olumsuz etkiliyor. Haliyle terör başta olmak üzere adi suçlarda da bu bölgelerde yaşayanlar ilk sıradalar.”

Kanun uygulayıcı 4, çarpık kentleşmenin olumsuz etkilerine verdiği bir örnekle değinmektedir.

“Olumsuz etkilerin bertaraf edilmesi için kentsel dönüşüm şart. Yoğun göç alan Çay-Çilek-Özgürlük mahalleleri ile ilgili olarak 29 Aralıkta resmi gazetede yayınlanan karar ile acele kamulaştırılıp kentsel dönüşüme girmesi planlandı ama bunu duyar duymaz örgütçüler bunu kullanmaya başladılar. Bir tanesi aynen şunu söyledi, “biz bunları apartmana çıkarırsak bir daha sokağa çıkartamayız.” Olaylar neticesinde kaçarken tek katlı evlere giriş çok kolay, birbirleri ile bağlantıları var evlerin kapılarını açık bırakıyorlar ki kaçarken kolay olsun. Kaçakçılık failleri de bu gecekon-

dulaşma gibi yapıları kullanıyorlar, boşluklar, tuğla altları, damlar vs. gibi yerler gayet etkin kullanıyorlar. Terör örgütü bakımından düşünce aynen şu bu kentsel dönüşüm olursa biz çok güçlük çekeriz.”

Kanun uygulayıcı 9, çarpık kentleşmeyi “organize mahalleler” kavramı ile ifade etmektedir.

“Ortada organize bir mahalleler zinciri var açıkçası, bu mahalleler göçle kurulan mahalleler. Oralar için bir şehircilik planı lazım, TOKİ çalışmaları lazım. Bizimde bir eksikimiz yok dedirtebilmek lazım o insanlara. Ciddi de bir baskı var bu mahallelerde insanlar üzerinde. Bu gün bırakın terörü adi suç bakımından bir örnek vereyim, bu insanlar kendi kültürümüze o kadar yabancılaşmışlardır ki; 17-19 yaş aralığındaki 3 genç 6 yaşındaki bir çocuğa tecavüz edip öldürebilecek haldedirler. Göç ile gelenlerin entegrasyon süreci, göçün iyi yönetilememesi öyle bir kısır döngü oluşturdu ki; adi suçlar terörü, terör de adi suçlar besler hale geldi bu mahallelerde.”

Medya 1, göçle gelenlerin aynı mahallelere yerleştiklerini ve bu mahallelerin alt kültürleri ile çocukların yetiştiğine değinmektedir. Gözlemlerini,

“Köy ve kent ortamları birbirinden çok farklıdır. Metropol bir kente gelince maalesef aile çocuğu üzerinde etkili olamıyor. Mersin’e göç eden bir aile ekonomik açıdan Mezitli’ye yerleşemez; Akdeniz ya da Demirtaş’a yerleşecektir ve çocuk ilk sokağa çıktığında zaten direk esrar satıcısı ile tanışıyor. Zamanla muhtemel diğer suç örgütleri ile tanışıyor. Aileler okul bombalayan çocuklarına bir şey diyemiyorlar. Aynen sorunuzda ifade ettiğiniz gibi bir sosyal düzen bozukluğu ve geleneksel kültürel kurumların yıkımı söz konusu.” cümleleri ile aktarmaktadır.

Sosyal Kontrol ve Muhafazakar Modernist Çatışması

Mülakat yapılanlardan bir kısmı konuyu, sosyal kontrol mekanizmalarının geleneksel ve modern anlayış içerisinde yaşadığı gelgitlere bağlı olarak değerlendirmektedirler.

Kanun uygulayıcı 1, göçle gelinen yere, göçmenlerin adapte olamamalarının yansımalarına değinmektedir.

“Göçle gelen ailelerde ataerkil bir yapı vardı, köyde baba egemendi. Oysa şehre geliyor çocuklarda para kazanıyor; söz söyleme hakkı oluyor; baba zaten Türkçe bilmiyor bu nedenle gözünde büyümüyor. Düşünsenize baba bir yere gitmek isteyince çocuk onun elin den tutup götürüyor; para getiremiyor eve. Kimseyle konuşamıyor. Sağlık, eğitim imkânlarını sağlayamıyor. O zaman haliyle otoritesi bozuluyor. Şehirli ahlak ile kırsal ahlak arasına sıkışmış durumdadılar.”

Akademisyen 2 ise yaptığı araştırmanın bulguları ile konuyu şu şekilde değerlendirmiştir:

“Araştırma yaptığım bölgede, kesinlikle ve kesinlikle sosyal değişime rastlamadım. Geleneksel yaşam biçimi tıpkı köydeki gibi, geleneksel tüm kurumlarıyla beraber devam ediyor. Ancak bazı kültürel öğeler bakımından haklısınız. Ailenin, annenin, babanın çocuklar üzerindeki etkisi neredeyse yok gibi. Bazı ailelerde çocuklar eve para getiriyor; babalar işsiz. Bu durum belli travmalara yol açıyor zamanla ve baba rolünü çocuk üstleniyor sanki.”

Akademisyen 3 ise formel ve informal kontrol öğeleri üzerinden konuyu değerlendirmektedir. Çocukların aile ortamı içerisinde değil de, kontrolsüz bir ortam olan sokakta sosyalleştğine değinmektedir.

“Göç öncesi gelinen yerde özellikle köylerde küçük bir topluluk olması nedeniyle sosyal bir kontrol var. Biz buna informal kontrol diyoruz. Şehirde ise çok farklı gelenek görenekler var bu nedenle informal kontrol yerine resmi kontrol var ama bana göre bu kontrol çok etkili olamıyor. Göç edenlerin kentlileşememesi de onların sosyal kontrol mekanizmalarını zayıflatıyor. Örneğin göç eden bir ailenin kentlileşememesi onu arada bırakıyor arabesk bir durum çıkıyor ortaya. Ailelerde bir çözülme var. Sosyal kontrolün yerini sokakta sosyalleşme alıyor. Anne babanın çocuklar üzerinde denetimi yok bu boşluk örgüt ya da benzer yapıların denetimine geçiyor.”

İç Göç ve Suç

Bu bölümde, mülakat yapılanların iç göçün suç üzerindeki etkisi konusundaki fikirleri incelenecektir.

Kanun uygulayıcı 1, göçün suç üzerindeki etkilerinden biri olarak, göçle gelinen yerin benimsenmesine değinmektedir.

“İnsan kendini oraya ait hissetmezse orayı benimsemez önemsemez. Ayrıca sorun göç değildir, sorun göç sürecinin yönlendirilememesidir. Aidiyet duygusunu geliştirmek lazım, Mersinlilik kimliğini geliştirip beslemek lazım çözüm için.”

Kanun uygulayıcı 2 de benzer şekilde göç sürecinin yönetilememesinden bahsetmekle beraber;

“Göç eden kitlenin büyük bir kısmının suça yöneldiğini görüyoruz. Alt yapı eksiklikleri var bu bölgelerde yatırım yok örneğin; içine araba ile düştüğümüz zaman çıkamayacağınız çukurlar var. Bu durumlar insanların psikolojisini etkiliyor. Özellikle de siyasi suçlar bakımından. Göç süreci ile terör örgütü büyük şehirlerde iki farklı grubu çatıştırma imkânı elde etti.” açıklamalarında bulunmuştur.

Kanun uygulayıcı 9, göçle gelenlerin maddi imkânsızlıklarına ve çevre şartlarına değinmekle, terör olmasa bile bu şartların göçmenleri adi suçlara itebileceğinden bahsetmektedir.

“Hiç terör olmasa bile gidin o mahallelere, kriminolojik bir gözle bakın, dışlanmışlık hissi terör olmasa bile olacak bir şey. Batı tarafını görüyor kendisine bakıyor; işsiz, aç, mahallesinde hiçbir alt yapı, düzen yok etkileniyorlar. Özellikle çocuklar bundan ciddi etkileniyor. Hem hırsızlık hem terör oluyor. Geçenlerde bir olay geldi, 5 çocuk hırsızlıktan alınmış ama çaldıkları şeyler çok basit şeyler; zengin olmak mal edinmek amaçlı değil, onun var benim neden olmasın mantığı ile yapıyor bunu. Terör olmasaydı bile bu insanlar bu ekonomik nedenlerle suça itilirdi, örgütte yumuşak karnı buluyor ve devamlı dışlanmışlık propagandası yapıyor.”

Akademisyen 3, iç göç ve suç, özelde ise terör suçlarını Mersin özelinde;

“İç göçler kentleşmenin en önemli dinamiği, bugün İstanbul'da da Mersin'de de kentleşmeyi belirleyen iç göçlerdir. Göçler ile meydana gelen bir takım sorunlar bir takım kriminal olayları beraberinde getirir. Uyum sorunlarını doğurur buda dolayısıyla suçu meydana getirir. Mersin iç göçü kaldıramadı ve göç edenler kriminal olaylara yöneldi.”

Göç edenlerin büyük bir kısmı da etnik köken olarak farklı olması nedeniyle bu insanlar örgütler tarafından kullanıldılar. Bölünmüş mahalleler 1980 öncesi dönemde Ankara'da da vardı ama şükür burada öyle mahalleler söz konusu değil ama karma olmayan mahallelerde sorunlar çözülemeyince insanlar örgütler tarafından kullanılmak için uygun bir duruma geliyorlar.” şeklinde değerlendirmektedir.

Kanaat önderi yapılan görüşmede göç sonrası süreçte meydana gelen sosyal, kültürel, ekonomik değişimlerin insanları suça itebileceğine değinmektedir.

“Özellikle zorunlu göçten sonra, geldikleri yerde her şeyleri olan insanlar burada sıfır oldular. Her anlamda, ne köylü kalabildiler nede şehirli olabildiler. Özellikle aynı mahallelere yerleşmeleri, terör örgütünün propaganda gücünü arttırdı. İstismara daha açık hale geldiler. Hem terör suçlarında hem de uyuşturucu gibi suçlarda bu insanlar maalesef kullanıldılar. Eğitimsiz oluşları, ekonomik durumlarının kötü olması da bu halde etkili oldu.”

Sonuç

Mülakatlardan çıkan sonuçlara göre 1990 öncesi Mersin'e göç edenler daha çok ekonomik nedenlerle göç etmişlerdir. 1990 sonrası süreçte gelenlerin büyük bir kısmı ise zorunlu göç, terör ya da kan davası gibi nedenlerle yani güvenlik kaygılarından dolayı göç etmişlerdir. Kente uyum sağlamaları bakımından ise 1990 sonrası süreçte göç edenlerin daha çok adaptasyon sorunu yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre; 1990 öncesinde göç eden insanların % 71,9'u geçim sıkıntısı nedeniyle gelirken, 1990 sonrası süreçte bu oran % 48,9'a düşmüştür. 1990 sonrası süreçte gelenlerin % 55,6'sı güvenlik ve bölgede yaşanan olaylar nedeniyle göç etmişlerdir (Göktürk, 2001: 289). 1990 ve sonrasında Mersin'e doğudan göç etmiş olan nüfus öncesinde, aynı yerden göç edenlere göre; hem ekonomik anlamda hem de eğitim seviyesi anlamında en zayıf halkayı oluşturmaktadır (Kaya, 2009: 105).

Mülakat yapılan kişiler Mersin kentini ekonomik yönden üç farklı bölgeye ayırmaktadır. Çok zengin, orta kesim ve fakir mahalleler olarak belirtilen bu alanlarda yaşayan insanlar arasında ekonomik farklılık ciddi boyuttadır. Özellikle göç ile gelen vatandaşların yerleştiği mahalleler ekonomik olarak imkânsızlıklar içerisindedirler. Bölgede görev

yapan kanun uygulayıcılarıyla yapılan mülakatlar neticesinde, ekonomik anlamda var olan dengesizliğin bölge insanı üzerinde terör örgütü PKK tarafından ciddi şekilde kullanıldığı sonucuna varılmıştır. Kahya ve Özerkmen'in çalışmalarında da benzer bir sonuca rastlanılmıştır. Büyükşehirlerin çevrelerinde oluşacak gecekondu semtlerinde dayanışma ve güven gibi önemli değerlerin terör örgütleri lehine değerlendirildiği kanaatindedirler (Kahya ve Özerkmen, 2007: 110).

Terör örgütü PKK'nın fakirlik çeken insanları; etnik kökenlerinden dolayı Mersin'de fakirlik çektikleri fikrine inandırmaya çalışma faaliyetlerinde bulunduğu anlaşılmıştır. Örnek vermek gerekirse, bu çalışmada yapılan mülakatların analizinden de anlaşıldığı üzere, Siteler bölgesinde yapılması planlanan kentsel dönüşüm projesi, o bölgede yaşayan insanlara terör örgütüne çok farklı lanse ettirilmektedir. Devletin bu proje ile kendilerini evlerinden etme niyetinde olduğu fikri aşılarmaya çalışılmaktadır.

Göçün neden olduğu bir diğer önemli sorun ise göçle gelen insanların belirli yönde politize olmaya uygun adaylar olmalarıdır. Çay, Sümer, Çilek, Özgürlük gibi göçle gelen vatandaşların yoğun yaşadıkları bazı mahallelerde alt yapı eksiklikleri gibi fiziksel imkânsızlıkların olması bu mahallelerde yaşayan insanların politize edilmelerinde katalizör rol oynayan bir faktördür. Gecekondulaşma ve belirli bir mahallede toplanma, özellikle etnik kökene dayalı bir ayrımcılık algısının oluşturulmasında etkili bir durumdur. Bu bakımdan bu tarz yerleşim yerleri yerine kentsel dönüşüm projeleri kapsamın da yeni yerleşkeler oluşturularak bu insanların yaşadıkları kente entegrasyonlarının sağlanması, dışlanmışlık hissi ve etiketlenme olguları üzerinde etkili olacaktır.

Yapılan mülakatlar göçle Mersin'e gelen bireylerin sosyal kontrol mekanizmalarının zayıfladığına vurgu yapmaktadır. Ebeveynler göç sonrası süreçte Mersin'de işsiz kalırken, çocukları gündelik işlerde, bahçelerde çalışarak eve para getirmektedir. Bir kısım ailelerde, aile içi roller değişmiş durumdadır. Haliyle çocukların üzerinde bir kontrol mekanizması olarak aile büyüklerinin etkisi azalmaktadır.

Bir diğer önemli sorun ise medyanın olayları yansıtmaya biçimidir. Kentin göçle gelen nüfusunun yoğun olarak yaşadığı Akdeniz İlçesi'nin Siteler Mahallesinde bulunan karakol önünde meydana gelen taş atma olaylarına, son zamanlarda yaklaşık 30-40 çocuğun katıldığı öğrenilmiştir. Oysaki medyaya yansımaya bakıldığında, sanki her gün bura-

da yüzlerce kişi eylem yapıyormuşçasına haberlerin yer aldığı görülecektir. Bu durum gerek bölgede gerekse bölge dışında yaşayan insanların rahatsız etmektedir. Bu bakımdan ülke bütünlüğünü ve güvenliğini ilgilendiren, hassas konularda yapılan haberlerde reyting ve baskı sayısı kaygısıyla hareket edilmemesi gerekmektedir. Ayrıca bölge insanı ciddi şekilde dezenformasyon faaliyeti ile karşı karşıya kalmaktadır. Bunu önlemek için de güvenilir bir habercilik anlayışı ile halkı bilinçlendirmek gerekmektedir.

Araştırma bulgularından çıkarılabilecek sonuç; iç göç sürecinin başlı başına bir sorun olmadığı ancak göç sürecinin iyi yönetilmemesi halinde göç alan şehirde sosyo-ekonomik anlamda olumsuzluğa neden olabileceğidir. Bu açıdan iyi yönetilemeyen ve gerekli alt yapı hazırlıkları başarılı bir şekilde hazırlanmadan gerçekleştirilen göçler, hem göç edenler hem de göç alan yerlerde yaşayan insanlar açısından olumsuz sonuçlar doğurabilmektedir.

Görüldüğü üzere göçle gelen insanlar, doğru kaynaktan doğru bilgilerle bilgilendirilmediğinden; terör örgütünün dezenformasyon yapmasına imkan sağlayacak bir alan oluşmaktadır. Böylelikle daha iyi yaşam koşulları elde etmek beklentisiyle göç eden nüfus, göç ettikleri bölgede de suç ile birlikte anılmaktan kurtulamamakta ve terör örgütünün potansiyel hedefi haline gelebilmektedir.

Bu çalışmada özellikle çocukların önemi ön plana çıkmaktadır. Taş atma ya da eyleme katılma çocukların zihninde sanki bir oyunmuşçasına algılanmaktadır. Bu bakımdan çocuklara yönelik eğitim, kültür, spor gibi geniş açılı bir yaklaşımla projeler üretilmeli ve konuya emniyet birimleri kadar, sağlık, eğitim, ailelere yönelik kurumlarda dahil devletin tüm birimleri yeknesak bir şekilde sahip çıkmalıdır. Hizbullah terör örgütüne katılımı inceleyen Özeren, Sözer ve Demirci'nin çalışma bulgularına göre; 14-21 yaş aralığında örgüte katılma oranı %81'dir (Özeren v.d, 2011: 152).

Mülakat sonuçlarında da görüldüğü üzere, terörizm ve terörist ile mücadeleye iki farklı yapı üzerine kurgulanması gereken kapsamlı bir süreçtir. Sorunun sadece görünen yüzünün güvenlik temelli olduğunu söyleyebilmek mümkündür. Bu bakımdan sorunun kronik bir hal almaması ve güvenlik zafiyetinin oluşmaması için, mücadele sadece güvenlik temelli ele alınmamalı, soruna kapsamlı bakış açısı ile yaklaşılmalıdır.

Kaynakça

- AKAN, Y. ve Arslan, İ. (2008) *Göç Ekonomisi: Türkiye Üzerine Bir Uygulama*, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa.
- ALTINKAYA, Ö. F. (2009) *Adana ili Örneğinde Gecekondulaşma, Göç ve Terörizm*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- BİANCHI, M. Buonanno, P. ve Pinotti, P. (2008) *Migration and Crime: An Empirical Analysis*, Temi Di Discussion Series, Number: 698.
- ERJEM, Y. (2009) *Mersin’de Göç Kentleşme ve Sosyal Problemler*, Mersin Valiliği Yayınları, Mersin.
- FİTCHER, J. (2006) *Sosyoloji Nedir*, Nilgün Çelebi (çev.), Anı Yayınları, Ankara.
- GOTTFREDSON, M. R. (2004) *Crime, Immigration and Public Policy*, Merage Foundation For The American Dream, California.
- GÖKTÜRK, A. (2001) “Diyarbakır ve Mersin’e Zorunlu Göç”, *Toplum ve Hekim Dergisi*, 16(4), ss.40-52.
- Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Merkezi, (2006) *Türkiye’de Göç ve Yerinden Olmuş Nüfus Araştırması*, Ankara.
- İÇDUYGU, A. ve Sirkeci, İ. (1999) “Cumhuriyet Dönemi Türkiye’sinde Göç Hareketleri”, Oya Baydar (Der), *75 Yılda Köylerden Şehirlere*, Tarih Vakfı Yayınları, ss.249-268, İstanbul.
- İŞÇİ, M. (2000) *Sosyal Yapı ve Sosyal Değişme*, Der Yayıncılık, İstanbul.
- KAHYA, Y. ve Özerkmen, N. (2007) *Bir Gulyabani: Organize Suç Örgütleri (Mafya)*, Adalet Yayınevi, Ankara.
- KAYA, A. (2009) *Türkiye’de İç Göçler Bütünleşme mi Geri Dönüş mü?*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- MARTÍNEZ, R. ve Lee, M. (2000) “On Migration And Crime”, *Criminal Justice 2000*, Vol.1, U.S Department of Justice Office of Justice Programs, ss. 485-524, Washington.
- NUNZIATA, L. (2011). *Crime Persecution and Victimization in Europe: Does Immigration Matter*, CSEA Workshop on Migration, Pradua.

TEKELİ, İ. ve Erder, L. (1989) *Yerleşme Yapısının Uyum Süreci Olarak İç Göçler*, Hacettepe Üniversitesi Yayıncılık, Ankara.

OUSEY, G. ve Kubrin, C. (2009) “Exploring The Connection Between Immigration and Violent Crime Rates in U.S. Cities: 1980-2000”, *Social Problems*, Vol:56, Issue:3, ss.447-473.

ÖZER, İ. (2004) *Kentleşme Kentlileşme ve Kentsel Değişme*, Ekin Kitapevi, Bursa.

ÖZEREN, S. Sözer, M. A. ve Demirci, S. (2010) “Terör Örgütlerinde Militan Kimlik Profili: Türkiye’de Hizbullah Örneği”, *Terörün Sosyal Psikolojisi*, Ed: Murat Sever, Hüseyin Cinoğlu, Oğuzhan Başbüyük, Polis Akademisi Yayınları, Ankara.

ÖZTÜRK, M. ve Altuntepe, N. (2009) “Türkiye’de Kentsel Alanlara Göç Edenlerin Kent ve Çalışma Hayatına Uyum Durumları: Bir Alan Araştırması”, *Yaşar Üniversitesi Dergisi*, http://joy.yasar.edu.tr/makale/no11_vol3/09_ozturk_altuntepe.pdf (E.T:10.11. 2010).

SAUX, M. S. (2007) “Immigration and Terrorism: A Constructed Connection: The Spanish Case”, *Springer Science Eur J Crim Policy Res* Vol: 13, ss. 57–72.

SPENCER, A. (2008) “Linking Immigrants and Terrorists: The Use of Immigration as an Anti-Terror Policy”, *OJPCR: The Online Journal of Peace and Conflict Resolution*, 8(1), ss.1-24.

TÜMTAŞ, M. S. (2007) *Türkiye’de İç Göçün Kentsel Gerilime Etkisi: Mersin Örneği*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.

Türkiye Ekonomik Ve Sosyal Etütler Vakfı, (2005) *Türkiye’de Ülke İçerisinde Yerinden Edilme Sorunu: Tespitler ve Çözüm Önerileri*, TESEV Yayınları, İstanbul.

Türkiye İstatistik Yıllığı, (2009) Türkiye İstatistik Kurumu, Ankara.

YILDIRIM, A. (2004) *Kentleşme ve Kentleşme Sürecinde Göçün Suç Olgusu Üzerindeki Etkileri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.